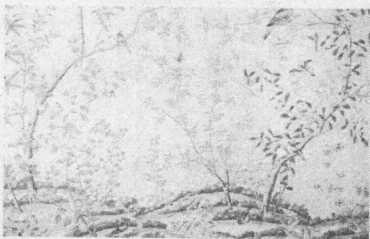

Kunstwerk v/d week

Katja Mater, 'When Things Fall Apart'

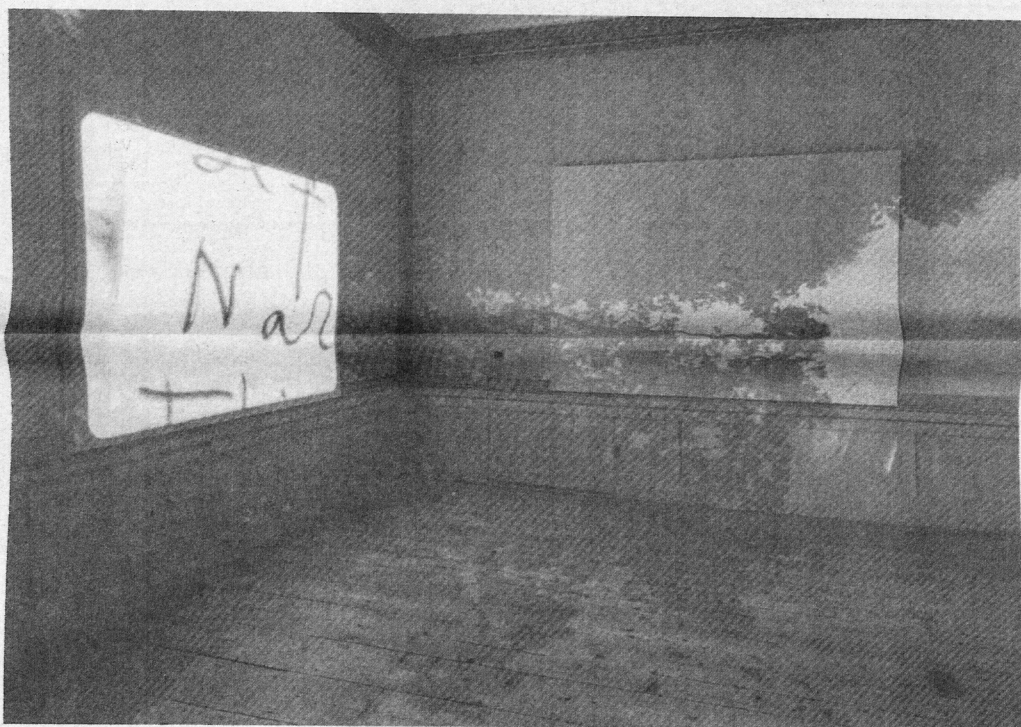

Het historische Chinese behang op de begane grond van het Utrechtse landhuis.

Schaduw dans

Dankzij een duizend jaar oude fototechniek **dansen er schaduwen op de muren** van een oud Utrechts landhuis. *When Things Fall Apart* van Katja Mater vangt licht én donkerte.

Door **Esmee Postma** Foto's **Natascha Libbert**

When Things Fall Apart van Katja Mater, te zien in landhuis Oud-Amelisweerd.

Schaduwen zijn vreemde dingen. Ze zijn er, maar tegelijk ook niet. Net buiten nog, op het bospad naar landhuis Oud-Amelisweerd bij Utrecht, flinkerde het licht door de boomkruinen. Tot er een wolk voor de zon schoof: weg licht, en weg schaduw. Ja hè hè, hoe alledaags wil je het hebben? Toch gebeurt er momenteel binnen in het landhuis iets heel ónallegaals.

Want daar zijn ze weer, die schaduwen van de boomtoppen. Alleen nu ondersteboven. In verduisterde ruimtes komen ze binnen via een piepkleine lichtstraal en dansen op het ritme van de wind langs de muren en over de vloer. Elke prikkel is sterker in het donker, zet zintuigen op scherp. Die vertellen me dat hier iets moois gebeurt, al begrijp ik niet direct wat.

Light on Things heet de duotentoontelling van Evi Vingerling en Katja Mater. Vingerling vangt het

licht in uiterst subtiele schilderijen, waarover ik hier al eens eerder heb geschreven. Maar de titel verwijst ook naar de essentie van fotografie, namelijk: licht op gevoelig materiaal. En dat is precies het domein van Katja Mater. Want de schaduwen zijn gecreëerd met een fototechniek die al zo'n duizend jaar oud is: met behulp van de camera obscura. Die werkt zo: via een gaatje in het raam van de verduisterde ruimte projecteert een lens de reflectie van buiten naar binnen – ondersteboven, direct op de muur.

Zelden maakt Mater rechttoe, rechtan foto's. Meestal zijn het combinaties, bijvoorbeeld met schilderkunst. In een introductiefilm vertelt de kunstenaar gefascineerd te zijn door het verschil tussen kijken met het oog en met een camera. Vaak zijn we ons daar niet meer van bewust. Mater wil ons op dit verschil wijzen, zoals hier, met deze 'live-afbeelding'.

De projectie is een antwoord op

het historische Chinese behang op de begane grond, waar het 18de-eeuwse landhuis om bekend staat. Beneden vliegen de mooiste paradijsvogels over de wand, boven wiegen Hollandse boomtakken.

Niet overal blijft het zo sereen, want in een hoekzaal wordt het schaduwspeel ruw verstoord door twee ratelende projectoren. Ze lijken met elkaar in gesprek. Links verschijnen schokkerige close-ups van woorden, rechts afbeeldingen van allerlei hemellichamen. Deze installatie, *When Things Fall Apart*, ontstond vorig jaar toen Maters beide ouders kort na elkaar overleden.

In dagboek aantekeningen vroeg Mater zich af hoe zich nu te verbinden met de wereld, in dit scheidingsgebied tussen leven en dood. 'Je verliest je vorm' is een van de zinnen die op de muur worden geprojecteerd. En ook: 'You can be flowing in time.'

In het onlangs verschenen boek *All the Beauty in the World* beschrijft auteur Patrick Bringley hoe hij na het overlijden van zijn broer rust vond als beveiliging in museum The Met in New York. Kunst, concludeert hij, ontstaat op momenten waarop we wensen dat de wereld even stilstaat: 'We ervaren iets dat zo mooi, of waarachtig, of groots, of verdrietig is, dat we het niet zomaar aan ons voorbij kunnen laten gaan. Kunstenaars leggen dat vast, alsof ze de klok even stilzetten.'

Dat is ook wat Mater hier doet. Het kunstwerk laat zien hoe rouw het besef van tijd vervormt. Hoe je zomaar kunt verschijnen en verdwijnen. Net als de schaduwen.

En zo gaat *Light on Things* ook over donkerte. Want niet het licht, maar juist de schaduwvlekjes van de jonge boomblaadjes uit het Amelisweerdse bos betoveren in feite de ruimte. In de herfst, als de tentoonstelling sluit, zullen ze vallen. Maar nu zijn ze er.

Katja Mater (1979)

Wat?

When Things Fall Apart, 2024
Waar? Landhuis Oud-Amelisweerd, t/m 26 oktober
Bijzonder: t/m 2027 programmeert het Centraal Museum tentoonstellingen van hedendaagse Nederlandse kunstenaars in het oude landhuis.